

TURAI HÍRLAP

KÖZÉLETI HAVILAP

1992. SZEPTEMBER (Szent Mihály hava)

Ismét "BECSÖNGETTEK"

...és ismét megváltozott az iskola arculata. Megváltozott kívülről, hisz minden épületünket átalakított, felújított, vagy legalább gázfűtésre átszereltetett Tura önkormányzata. Komoly átalakítások, komoly felújítások, következőképpen nagyon komoly összegek.

Szülők, pedagógusok és diákok nevében mondok köszönetet a FALUNAK, amiért ilyen jelentős mértékben támogatja gyermekeink képzését. Láthatja a falu, hogy az adózó turai ember pénze nem ebek harmincadjára kerül, hisz az említettekén túl (melyek költsége legalább 3-4 millió Ft) minden turai diák ingyen kapta a tankönyveit a tanév kezdetekor (ez utóbbi kiadás is közel fél millió Ft).

Ismét "BECSÖNGETTEK", s megváltozott az iskola arculata az oktatás szerkezetét tekintve is. Új képzési formákkal bővült a turai iskolai oktatás: az 1992/93-as tanévben Házi-asszonyképző Szakiskolát indíthattunk. Ezért mostantól intézményünk hivatalos neve: Általános Iskola és Speciális Szakiskola Tura.

A másik újdonság a gimnáziumi előkészítő osztály létrehozása. Ide az a 30 tanuló kerülhetett, aki a felvételi követelményeket legalább 70 %-ban teljesíteni tudta. Csoportbon-

tásban és emelt óraszámban fogják tanulni a magyar nyelv- és irodalom, az angol- ill. német nyelv, valamint a matematika tantárgyakat, továbbá számítástechnikai képzést is kapnak.

Ismét "BECSÖNGETTEK" s néhány kollégánktól véglegesen elbúcsúztunk. Tóthné Csörgi Mária tanító, Farkas Tiborné tanár és Oltvölgyi Béla igazgató más munkahelyen végzi feladatát. Nyugdíjba ment Fekete Lászlóné, "Baba néni" és Nagy Tiborné, "Marika néni" kollégánk. Új munkatársaink lesznek a tanév folyamán: Tusor Erzsébet tanító, Hadrikné Molnár Zsuzsanna tanár, Mácsai Sándorné, Győri Péterné és Pásztor Lászlóné szakoktatók, valamint Pásztor Sándorné, Pete Andrásné és Szilágyi Mihályné, a konyha új dolgozói.

Megváltozott az iskola igazgatásának szerkezete is. Tura önkormányzata a tantesület jelölése alapján öt tagú igazgatói tanácsot bízott meg 1992. aug. 18-tól az intézmény irányításával. Köszönjük a bizalmat a FALUNAK és kollégáinknak egyaránt. Ígérem: élni, és nem visszaélni fogunk ezzel a bizalommal.

Jónás Sándor

LAPUNK TARTALMÁBÓL

Egy nagykövet az Újsorról - Erdélyi útinapló folytatása
Az ifihittanosok táborozása - Szent István-napi ünnepségről
Tudnivalók a kárpótlásról

Testületi ülések augusztusban

Az éves munkatervben augusztus utolsó hétfőjére tervezett ülés előbbre, aug. 17-én, 18 órára került. Ezt a témák fontossága indokolta, valamint az, hogy a tanév indítása többeknek jelentett külön elfoglaltságot. A meghívás kézhezvételekor még nem tudtuk, hogy ez csak az első rész lesz, s egy hét múlva következik a folytatás...

A 17-i ülésre szóló meghívón az alábbi napirendi pontok szerepeltek:

1. Az iskolavezetés megbízása
2. Az I.sz. óvoda vezetői állásra benyújtott pályázat megvitatása
3. Az augusztus 20-i ünnepség megrendezése.

Az ülés elején a Polgármester a következőket javasolta felvenni:

4. Határozathozatal a szennyvíztisztító pályázattal kapcsolatban.
5. Pénzügyi beszámoló
6. A Tsz-től átvett terület belterületté nyilvánítása.

Az első napirendi ponttal kapcsolatban az Oktatási és Kulturális Bizottság javaslatát Kuti József ismertette. A testület ezt elfogadta és megbízta Jónás Sándort az 1992/93-as tanév vezetői feladatainak ellátásával. (Igazgatóhelyettesek: Villányi Józsefné és Erdélyi Ágnes. Tanácsadók: Szungyi Lászlóné és Hubert Zoltánné.)

A második napirendi pont is az oktatással ill. neveléssel kapcsolatos, hiszen itt az I. sz. óvoda vezetéséről kellett határoznunk. Az előírás szerint meghirdetett óvodavezetői állásra egy pályázat érkezett, a korábbi vezető Gólya Istvánné részéről. A pályázatot a jegyző úr ismertette. A testület rövid vita után elfogadta a pályázatot és egy fő tartózkodással megszavazta a kinevezést.

Az augusztus 20-i ünnepség forgatókönyvéről Kálna Tibor tartott tájékoztatót. Ezt követően a kulturális és sport területén kimagasló munkát végző személyek pénzjutalmáról döntöttünk, amelyeket az augusztus 20-i ünnepségen kell átadni.

A megjutalmazottak: Diligens Károlyné, Barczi Zsolt, Sára Ferenc, Dolányi Anna, Tóth Péter László, Benke István, Sára András.

Az ünnepség szervezésével kapcsolatban felmerült, hogy a jövőben - a keretösszeg megjelölésével - pályáztni (vagy megbízni) kellene a helyi ünnepségek megszervezését- rendezését.

A negyedik napirendi pont kapcsán a Polgármester ismertette a szennyvíztisztítóval kapcsolatos pályázat bürokratikus "útvesztőjét", majd a benyújtandó pályázat alapján a 93 évre eső saját rész megszavazását kérte a testülettől. A képviselőtestület megszavazta a fejlesztési tartalékból a szükséges 30 millió Ft saját hozzájárulást. (A megvalósításhoz szükséges összeg 60%-át az állami költségvetés céltámogatásként biztosítja, amennyiben elfogadják a pályázatot.) Terveink szerint a munkálatok október elején megkezdődnek.

Az ötödik napirendi pont megtárgyalását - tekintettel a késői időre - a testület elhalasztotta.

A Termelőszövetkezettől átvett földterület (Szent János sor vége a Vásártér magasságában) belterületté nyilvánításáról döntött a testület.

Az ülés jóval 10 óra után fejeződött be, de előtte a képviselők megállapodtak az egy hét múlva történő ismételt összejövetelben.

Az aug. 24-i ülésre öt fő távollétében került sor (üdülés, gyógykezelés, betegség).

A pénzügyi beszámoló szöveges értékelésének elkészítését - a rendelkezésre álló 2 munkanapot maximálisan igénybevéve - megakadályozta a szennyvíztisztító pályázattal kapcsolatos - korábban is említett - bürokratikus "útvesztő". A pénzügyi beszámoló részletes megvitatására így várhatóan szeptember közepén kerül sor.

A testület az Aszódi Gimnázium vezetőjének kérésére 1 főt delegált az ottani iskolaszékbe. (Zseli István)

A Polgármester ismertette az iskolák helyzetét, mely szerint nincs akadálya a szeptember elseji kezdésnek, kivéve a Háziasz-szonyképzőt, ahol várhatóan két hét lesz a csúszás. Mire ezen sorok megjelennek, várhatóan ott is túlesznek az évnitőn és beindul a tanítás.

A Településfejlesztési Bizottság megtárgyalta az általános rendezési terv koncepcióját, a hiányosságokat összeírták és ezeket Varjú Mihály, a bizottság vezetője ismertette, hozzátéve, hogy a témában legalább még egy összejövetelre szükség lesz.

A fejlesztés kapcsán került szóba az új telefonközpont helyének kijelölése, amire a DIGITEL RT. kért önkormányzati területet. A testület jóváhagyta a Polgármester javaslatát, miszerint ez a hely a "Szolgálatóház" udvara lesz. (Telefon témában a következő számunkban - remélem - bővebben írhatunk.)

Egy vállalkozó igényt nyújtott be szeszfőzde és palackozó üzem létesítéséhez, szükséges terület bérlésére, ill. megvásárlására. A testület a kért területen (a Víztorony közelében) nem látja akadályát egy ilyen jellegű létesítmény működésének, így a kérésnek helyt adott.

Foglalkoztunk még a Vásártér végleges burkolatának kialakításával, melynek munkálatait egy nagykítai cég fogja végezni - a gázvezeték építése során feltört aszfalt pótlásával együtt. A választás a legkedvezőbb ajánlat alapján esett rá.

Sára Mihály

ANYAKÖNYVI ADATOK

1992. augusztus hónap

Születés:

Farkas Máté	(06.14.)
Farkas Tamás	(04.05.)
Nagy Erika	(06.15.)
Oláh Ernő	(07.05.)
Radics Richard	(05.17.)
Sára Dániel	(06.23.)
Som Bence	(06.24.)
Szemerédi László	(05.28.)
Szenási Evelin	(06.03.)
Virág Renáta	(07.06.)

Házasságkötés:

Csányi Csaba - Sima Erika
Hóka Tamás - Tóth Gáspár Mária
Maksa Zsolt - Vidi Rita
Pázmándi Zoltán - Kovács Ildikó
Selmecei Zoltán - Tóth Miklós Terézia
Simon Márton - Lukács Ildikó
Szabó István - Rácz Ildikó
Szabó Sándor - Szép Andrea

Halálozás:

Dusa Jánosné sz. Tóth Franciska
Galyó János
Gólya János
Kiss Sándor András
Maldrik Györgyné sz. Jenei Ilona
Nagy Gyula
Pápai Józsefné sz. Ignác Anna
Pászti József
Pásztor Erzsébet
Pethő Ferencné sz. Szilágyi Anna
Prima Ferenc
Tóth Györgyné sz. Horváth Kulcsár Margit

Tura, 1992. szeptember 07.

Az Önkormányzati Képviselő-testület következő ülése

1992. szeptember 28. de. 9 órakor lesz

Napirend:

1. Jelentés a Szociális Bizottság tevékenységéről.
2. A pénzügyi ellenőrzés tapasztalatai.

TISZTELT FÖLDGÁZFOGYASZTÓK!

Értesítjük Önöket, hogy a gázszolgáltatás színvonalának fokozása érdekében 1992. szeptember 1-től megkezdte működését a

TIGÁZ Turai Szolgáltatási Üzeme.

Cím: 2194. Tura, Régivásártér 6. sz.
(TSZ Központ)

Telefon: 06-28-30-480

Az új üzem szolgáltatási területe:

Tura
Dány
Zsámbok
Kóka
Bag
Galgahévíz
Hévízgyörk
Vácszentlászló
Valkó

Ezen települések leendő és meglévő gázfogyasztóinak a következő tevékenységi körben állunk rendelkezésére:

munkaidőben: 7.10-15.30 óráig

- belső szerelési munkálatok átvétele (MEO)
- gázmérőszerelés, fogyasztói készülékek beüzemelése
- gázkészülékjavítás
- gázszivárgások, gázömlések bejelentése
- utólagos élőrekötési munkálatok elvégzése
- közműegyeztetés
- általános célú gázfogyasztókkal szerződéskötés (10 m³/h-ig)

Cím: 2194. Tura, Régivásártér 6. (TSZ Központ)

Telefon: 06-28-30-480

munkaidő után: 15.30-7.10 óráig

- gázömlések, gázszivárgások bejelentése

Cím: 2100. Gödöllő, Kenyérgyári út 2.
Gödöllői Kirendeltség

Telefon: 06-28-30-488, 30-164

**Kérjük Tisztelt Gázfogyasztóinkat
bármely rendellenesség, gázszivárgás esetén
értesítse üzemünket.**

Tisztelettel: -

TIGÁZ
Turai Szolgáltatási Üzem

A POLGÁRMESTERI HIVATAL ÜGYFÉLFOGADÁSI RENDJE

Hétfőn: 8-12, 13-16³⁰
Szerdán: 8-12
Csütörtökön: 8-12 óráig

Polgármester: minden hónap első és harmadik szerdáján, a
Jegyző: minden hónap második és negyedik szerdáján
9-16.30 óráig fogadónapot tart.

A legnagyobb ügyfélforgalom hétfőn és a piaci napokon, kedden és csütörtökön tapasztalható. De ügyfélfogadási időn kívül is gyakori, hogy a lakosság felkeresi ügyes-bajos dolgaival a Hivatalt.

A Polgármesteri Hivatala dolgozóinak egyre nagyobb leterheltsége miatt, ez igen nagy gondot okoz, hiszen sok a feldolgozásra váró ügyirat, helyszínelés és egyeztetés.

Hivatalon belüli munkaterületek elosztása, különös tekintettel a lakossági ügyekre.

Földszint:

1. szoba Pénzügy: gázbefizetések és egyéb lakossági pénzügyek intézése, önkormányzati bevételek, kiadások nyilvántartása, különféle segélyek kiutalása.
2. szoba Iktató: beérkező levelek, ügyiratok iktatása, az Il-Telefonközpont: letékes szakügyintézőhöz való eljuttatása.
3. szoba Műszaki csoport: Építési ügyek: engedélyek, határozatok kiadása, építésfelügyelet, ellenőrzések végzése. Közterület használatának engedélyezése. A község Általános Rendezési tervének, beruházásainak előkészítése, telek kialakítás és értékesítés előkészítése.
4. szoba Igazgatási csoport: Hagyatéki ügyintézés, földtulajdonnal és egyéb mezőgazdasággal kapcsolatos ügyek, birtokvitás eljárások, vállalkozói engedélyek kiadása, gázbefizetések OTP-vel is kapcsolatos ügyintézése.
5. szoba: Adócsoporthoz: Lakossági adóval (pl. gépjárműadó) kapcsolatos ügyek intézése.
9. szoba: Számlagazdálkodás, pénztár: Valamennyi pénzügyi mozgás rögzítése továbbítása, szemétszállítási díjak nyilvántartása, lakosság kiértesítése díjfizetési kötelezettségéről. Házipénztár kezelése, bérfizetések lebonyolítása.

Emelet:

10. szoba Anyakönyvi igazgatás: Születés, házasságkötés és haláleset anyakönyvezése.
- Gyámügyi igazgatás: Kiskorúakkal kapcsolatos gyámhatósági feladatok, hatósági bizonyítványok kiállítása, népesség-nyilvántartás, útlevél ügyintézés.
16. szoba Igazgatási csoport: Szabálysértési ügyintézés, helyiséggazdálkodás, egészségügyi, szociális gondoskodás, munkaügyi ügyintézés, mozgáskorlátozottak központi (állami) pénzalapból való támogatásának ellátása.

Kérjük a lakosságot, hogy a község házáat munkánk zavartalan ellátásának érdekében csak ügyfélfogadási időben keressék fel. A megnövekedett munkaterhek, az adminisztrációs munkák sokasága, szükségessé teszi, hogy ügyfélfogadási időn kívül a Hivatalt bezárjuk. Megértő közreműködésükben bízva állunk a lakosság szolgálatában.

Tóth István
polgármester

GYÖKEREK

Haza mindig Turára megyek Egy nagykövet az Újsorról

Galambos Endrét már gyermekkoromban ismertem. Tőle kaptam az első könyveket, hiszen kis magánkönyvtárából szívesen kölcsönözött az utcabélieknek.

Aztán hosszú ideig nem találkoztunk, csupán a sajtóból értesültem diplomáciai sikereiről.

1982-ben egy merész ötlet nyomán meghívtuk a Galga expedíció akkori acai táborába. Meghívásunkat természetesen elfogadta és egy teljes napot velünk töltött. Itt hallottam először arról, hogy ő is Galga kutató volt ifjúkorában.

Az idén ismét meghívtuk expedíciónkra a már nyugállományban levő diplomatát. Két napot velünk töltött. Itt sikerült elbeszélgetnünk szülőfalunkról és mindarról, amit szülőfalunktól kapott. Ime a beszélgetésünk:

- Hogyan emlékszel vissza az indulásra, a legmélyebb gyökerekre?

- A véletlen úgy hozta, hogy épp a 64. születésnapomon beszélgetünk életemről. 1928. aug. 18-án születtem Turán - vászolta Galambos Endre.

- Az anyakönyvi bejegyzés szerint születésem helye a 717-es számú ház. Úgy tudom, Kónszögnek nevezték a piactér mögötti kis görbe utcát. Innen költöztünk az Újsorra, ahol azt a 22 évet töltöttem, amit e sorozat találón "gyökereknek" nevez.

Kisiparos szüleim végleg Turán telepedtek le. Édesapám tanulmányait Jászberényben töltötte, és évekig itt dolgozott a kalapos szakmában. Édesanyám hatvani kovácmester lánya volt, de dédnagyszüleim anyai ágon Turán a templom mellett laktak. Seress nagypapáékát itt látogattuk meg minden vasárnap öcsémmel, édesanyám kíséretében, hogy elmondjunk egy frissen tanult verset, vagy egy új énekkel, mondókéval kedveskedjünk nekik.

- Milyen egyéb élményeket őrizhetsz még a gyermekkorból?

- Gyermekkorom mozgástere az Újsoron a Hangya Szövetkezettől a Dóra malomig, a templomtól a Csontos partig terjedt. Később ez a tér gyorsan kitágult, de mindig megtaláltam a szűkebb környezetben is azokat a forrásokat, amelyek hajszálgyökereimet táplálták. Csányi néni, Szaszko Józsi bácsi, Kopaj Julis néni, Pulics Pista bácsi mellett a kukorica-fosztások, tollfosztások és a citeraház olyan gazdag kincsestárat jelentettek, amelyek segítségével véremmé vált a magyar népmesék, népszokások, népdalok szeretete. Ebből az időszakból származnak a Néprajzi Múzeumba küldött gyűjtéseim: A turai egyházi év kalendáriuma, Turai farsangi szokások és hiedelmek, Turai baromfitartás népi hiedelmek, vagy egy pályázatra küldött összeállításom Turai betegségek és népi gyógyítása címen.

- Itt már azt hiszem kissé átmentünk a gyermekorból az ifjúkorba. Légy szíves szólni iskoláidról is!

- Az elemi iskola kötöttségeibe eleinte nehezen törődtem bele, de ugyanolyan szenvedélyességgel búcsúztam a kántoriskolától, amikor gödöllői, permontrai diák lettem. E mozgalmas nyolc év sok vihart, változást és nehézséget hozott - beleértve a II. világháború megpróbáltatásait is - de ezen belül olyan gazdag hat évet is jelentett, amiből további életemben táplálkoztam, szükség esetén erőt merítettem. Ez a cserkész mozgalomhoz, a regős cserkészethez fűződik. A regős cserkészlet célja volt a magyar népi értékek felkutatása, megismerése, megértése és továbbadása. Ezeknek a célkitűzéseknek minden pontját betartottam és ha tehetem, ma is betartom.

- Hogyan valósult meg közel ötven évvel ezelőtt a Galga kutatás?

- Környezetünk megismerésében segítettek az évenként ismétlődő cserkész táborok, az egyéni és órai túrák, mint a Galga

eredetének felderítése, régi várromok meglátogatása Csóvartól Krasznahorkáig, vagy olyan hosszabb gyalogtúrák, mint a tí-szalóki, tolcavai kirándulás. Az ilyen alkalmak lehetőséget adtak arra, hogy egy-egy útbaeső faluban esténként találkozzunk a fiatalokkal, fiúkkal, lányokkal. Együtt nótázzunk, új népdalokat tanuljunk és tanítsunk. A gazdag turai népdalkincsből és regős útjainkon megismert néptáncokból merített népi-táncsportunk, amely részt vett a budapesti Május elsejei felvonulásokon, vagy három napon át fellépett a budapesti Erkel színházban Volly Pista bácsi és Kovács Laci bácsi vezetésével. A csoport hajdani tagjai biztosan kellemesen emlékeznek vissza a Csáki bíróné balladáira, a Jancsi verbunkra és a mindig nagy sikerű seprű táncra.

- Kik voltak jóbarátid ebben az időszakban?

- Életemnek ebből a szakaszából sok jóbaráttra emlékezem vissza igaz szeretettel, mégis kiemelek közülük néhányat: A néprajzi értékek gyűjtése során szoros barátságot kötöttünk Benedek Sanyival Galgahévízről, aki sajnos nagyon korán, szerzetesi életének küszöbén elhunyt. Dóra Gézával különösen szoros kapcsolatunk volt. Összeszokottan táncoltuk a néptáncokat, Stomfay Zolival pedig a közös éneklés, hosszabb-rövidebb gyalogtúrák élményei kristályosodtak barátsággá. Ők ketten külföldön élnek, velük nagyon régen nem találkoztam.

- Hogyan ismerkedtél meg ilyen mélységben a falusi életmóddal?

- A falusi emberek, a paraszti munka és életforma megismerésének - a korábban már említetteken kívül - másik forrása évenként ismétlődően az aratási-cséplési munkában való részvételem volt.

Félrészeseként cséplőgépnél dolgoztam a töreklyukban, vagy vágtam a kévekőteleket a dob mellett. Háromnegyed részt kaptam, amikor Csikós (Csörgi) Jani bácsi után szedtem a markot és kötöttem a kővét.

Azután a Községházán a közellátásban dolgoztam, ami nem tartozott a kellemes feladatok közé.

Örömmel vonultam be tényleges katonai szolgálatra, ami meghatározta további életemet. Rádiós alakulatnál, távirászfolyamon ismerkedtem meg a híradástechnikával és a Honvédségnél eltöltött hat év alatt távközléstechnikai képzettséget szereztem.

- Kérlek szíveskedj beszélni diplomáciai pályafutásodról!

- A következő 34 évet a Külügyminisztériumban és külképviseleti szolgálatban töltöttem el. Ghanában és Nigériában első

titkárként főként sajtó és kulturális vonalon dolgoztam, Bangladesben és Jemenben pedig mint nagykövet irányítottam a külképviselet munkáját.

Ezekben az években is szem előtt tartottam azt, hogy kulturális értékeink bemutatásával, jó személyes kapcsolatok kialakításával szerezhethünk megbecsülést és barátokat Hazánkunknak.

Kiállítások, sportrendezvények csakúgy a módszereink közé tartoztak, mint művészek, futballcsapatok, tánczenekarok vendégszereplésének a megszervezése.

Meghatódva emlékszem vissza arra az esetre, amikor egy nigériai vidéki városka iskolájában az átadott hanglemezejándékot a kis fekete fiúk és lányok a Tavasz szél vizet áraszt című magyar népdal elénekülésével köszönték meg.

Hosszú külföldi szolgálatom alatt sok értékes személyi-gyakran baráti kapcsolatot sikerült kialakítanom. Ehhez is segítséget jelentett az a két évtized, amikor megismertem a magyar népi kultúrát. De a népi kultúra szeretete általában is

felébresztette bennem azt az igényt, hogy minél többet megismerjek belőle.

Számomra a tér kitágult és most már Afrikában az ashanti törzs kulturális hagyományaival, a hauszák kereskedői kultúrájával, Ázsiában a bengálok tánc- és zenei értékeivel, Arabiában pedig a beduinok színes népzenejével is találkozhattam.

Sok országban megfordultam az elmúlt évtizedekben. Sok helyen volt otthonom, de ha azt mondtam hazamegyek, ezalatt mindig Turát értettem. Most is!

Turához fűz a gyermekkori emlékeken és ismerősökön kívül az ott élő öcsém és családja, a szüleim sírja és újabban a hagyományörző turai fiatalok csoportjával alakuló kapcsolat. Örömmel látom, hogy ugyanazzal a lelkesedéssel és kíváncsi érdeklődéssel igyekeznek megismerni szűkebb és tágabb környezetüket, amivel mi is kutattuk a gazdag népi hagyományokat. Sok szép eredményt kívánok nekik!

- Köszönöm kedves nyilatkozatodat és születésnapod alkalmából valamennyi turai nevében hosszú boldog életet kívánok!

Takács Pál

Képzőművészeti kiállítás

nyílt augusztus 15-én du. 16 órakor a turai Házasságkötő teremben a "SZÉKELY BERTALAN RAJZTANÁRI STÚDIÓ" alkotásaiból. Vadász György jegyző megnyitójában szívélyesen köszöntötte a kiállítókat és a szép számmal megjelent érdeklődőt.

A Stúdió tevékenységét Dobos Olga, Székely Bertalan díjas művésztanár ismertette. A Stúdió a Székely Bertalan-i hagyományok ápolását felvállalva vetette fel alkotói névként a nagy festő nevét. A folyamatos műhelymunka mellett bemutató tanfások, múzeumi

foglalkozások, művészettörténeti-, néprajzi-, kultúrtörténeti-, környezetesztétikai előadások módszertani tapasztalatcserék, rajztanároknak és tanulóknak szervezett nyári alkotótáborok és kiállítások szerepelnek programjukban.

A turai kiállításon 27 festmény, 10 grafika, 7 szobor, 38 tűzzománckép, 8 szöttek, 3 nemezkép szerepelt.

Huszonkét tanár, megannyi stílus, de közös bennük a művészet szeretete, tehetségük közkinccsé tétele.

A kiállító művész-tanárok: Bakos Erzsébet (Csömör), Czadró Józsefné (Göd), Dobos Olga (Isaszeg), Farkas Balázné (Kartal), Fitosné Bozó Éva (Pécel), Gódor András (Hévízgyörk), Gurnyk Nándor (Mogyoród), Homonnainé Essek Zsuzsanna (Szada), Kálna Tibor (Tura), Kálnáné Ádám Anita (Tura), Kurucz Kálmánné (Vác), Dr. Kürti Józsefné (Isaszeg), Ladócsy László (Kartal), Lajter Katalin (Acsa), Magyar János (Erdőkeresztes), Mészáros Lászlóné (Vácszentlászló), Dr. Molnárné Rimler Mária (Csömör), Molnárné Harcsás Erzsébet (Gödöllő), Nagy István (Dány), Nagy Júlia (Gödöllő), Sinkóné Boros Aranka (Erdőkeresztes), Ternákné Gábori Gabriella (Gödöllő).

A kiállítás augusztus 23-án délben zárult. Reméljük nem végleg, hanem lesz folytatás az újabb művekből.

Kuti J.

ISKOLAÁVATÁS GÖDÖLLŐN

Nemcsak a református egyház, de a város életében is nagy esemény történt Gödöllőn aug. 30-án.

Ekkor volt a református liceum és gimnázium első, ünnepélyes évnyitója. A 10 órakor kezdődő istentisztelet végén - melyet a gyülekezet lelkipásztora, Szenté Péter végzett - több egyházi és világi előjáró mondott rövid ünnepi beszédet.

Mindannyian egyetértettek abban, hogy új - műveltebb, magyarabb, emberibb - ifjúságot kell nevelnie az országnak.

Az 1950-ben államosított iskolát másfél évvel ezelőtt - kérés nélkül - kapta vissza a református egyház.

Minden szónok elismeréssel, köszönettel szólt a képviselő-testület és a polgármester kezdetől fogva tartó jóindulatáról, segítségéről, mellyel az ügy mellé állt.

Dr. Gémesi György polgármester beszédében elmondta, hogy örül annak, hogy új iskola született Gödöllőn. Szolgálatát végezte, kötelességét tette, amikor segítette a dolgok előremozdulását, és kijelentette, hogy Gödöllőn lévő minden iskola bírni fogja az önkormányzat kiemelkedő figyelmét.

Szép, mert egyszerű a gyermekek egyenruhája. Pepita kiskabát (zakó), fehér blúz (ing), fekete szoknya (nadrág).

Örömmel hallgattuk az énekkar által előadott, fuvolával kísért Bach korálokat. A kórust Danku István vezényelte.

A két liceumi és egy gimnáziumi osztály (96 tanuló) igazgatója - Dr. Barthos Zoltánné Gémesi Gabriella - történelmi pillanatnak nevezte az eseményt.

Az ünnepségen nagyon sok ember vett részt. Jelen volt többek között Dr. Mészáros István, a gyülekezet főgondnoka, Dr. Szalay László a Művelődési és Köznevelési Minisztérium főmunkatársa, a sárospataki református gimnázium igazgatója, Dr. Nagy Tibor püspökhelyettes, Dr. Becker Pál országgyűlési képviselő.

Köszönjük, hogy mi is meghívást kaptunk. Jó munkát, a eredmények megvalósítását kívánjuk.

E. Á.

UTAZÁSOK TÜNDÉRKERTBEN

II. Kalotaszegtől "kincses Kolozsvárig"

Jakab László festménye

".. Az ember elmegy embertársai mellett. Elfut a hegyek lábainál. Átszalad a völgyek, a mezők virágoskertjein. Nem lát. Nem találkozik a szó mélyebb értelmé szerint sem a múltba visszamutató, állandóságot hirdető hegyek bölcsességével, sem embertársaival. Az utazás, a nézegetés, még egy kézfogás is az emberekkel - nem mind találkozás.

A találkozás felfedezést, kölcsönhatást, elmélyülést jelent. A találkozásban megszólalnak a kövek, a fák, a napfényes boldog tetők, s elmondják, hogy nagy magányos óráikban hogyan hallgatják ki az időt, amint az örökkévalóság ellen szórja szidalmait, vagy követeli, hogy egy sorba állítsák vele. A tetők csak azokat szeretik, akik őket szeretik. Szeretetüket azzal mutatják meg, hogy keblükre ölelnek és elkezdnek beszélni a maguk nyelvén. Beszélnek maradandóságukról, de beszélnek mulandóságukról is, s magukon túlmutatnak a felettük lévő ég örökkévalóságára.."

(Domokos Pál Péter)

"..Ahol az írott történelem megszűnik, ott kezdődnek a szájhagyományok, ahol ezek végződnek, ott beszélni kezdenek az épületek romjai, ahol ezek is elhallgatnak, ott megszólal a föld."

(Széchenyi István)

"Erdély a beszélő kövek földje. Itt gazdagabb a forrás, szebb az erdő, melegebb a tűz, hamarabb kel fel a nap, s a

rengeteg erdő balladákat zúg, meséket regél... ..A nemzet, amely saját emlékeit veszni hagyja, saját síremlékét készíti... minden reggel, amit elmos a pusztulás tengere, Európa lesz szegényebb."

- Az ember önkéntelenül is efféle gondolatokat idézget magában, ahogyan egyre beljebb halad Erdélyország földjén.

Kalotaszeg Kós Károly szűkebb hazája, 6 rajzaival s házaival beszél. Életműve sűrűtménye az erdélyi létezésnek, gondolkodásnak, erkölcsnek és esztétikumnak.

"..Kalotaszeg olyan, mint egy óriás karéj kenyér. Körülveszik a Gyalui és Bélesi havasok és a Vigyázó előhegysége, s lassan ereszkedik le a négy völgybe a Sebes-Körös, Nádas, Almás és Kalota patak mentén, nyugat, kelet és észak, dél felé. Közepét egy-egy komor fennsík foglalja el, középen Bánffyhyunyaddal, széle körös-körül hirtelenül hegyes, lankás, katlanos, távolból a Vigyázó hófehér homloka néz el felette, míg az egész bezárja a négy víz kapuja."

(Ravasz László)

- E vidéket, sajnos, jobbára csak buszunk ablakából csodálhattuk meg, hisz az idő rövidsége miatt bővebb ismerkedésre nem volt lehetőség. Mégis a villanásnyi impressziókból is kitesztelt, hogy a tárgyi kultúra, az építészet - emberkéz formálta környezet mennyire képes átfórnálni a természeti tájat. A többnyire magaslatokon épült, fiatornyos erődtemplomok metaforikus tömörséggel mutatták e tájék lényegét, s még századunkban is érezhető ódon méltóságát: Damos, Valkó, Gyermónostor, Körösfő református templomai arányaikkal, szerkezeti tisztaságukkal, meghitt monumentalitásukkal csodálatra és régi építőmesterek iránti tiszteletre és alázatra készítettek.

Sok századon át ezek a fatornyú, vastagfalú templomok voltak az európai civilizáció védőbástyái az előretörő barbár pusztítással szemben, a szó legszorosabb értelmében is, támaszt, védelmet adva az oltalmat, hitet és reményt kereső lelkék számára; vár és templom e tájon gyakran egyet jelentett. S a végeken keservesen védte magát egy nép, magárahagyatottan s elfeledetten, míg öreg kontinensünk szerencsésebb és boldogabb nemzetei felfedező utakra indultak, gyarmatosítottak, kereskedtek és meggazdagodtak... (S mindezekért hálát sem nagyon mutattak!)

"Külső ellenség nem is tudta soha ezt a népet megtörni, kirtani" - mondta a bánffyhyunyadi református templom idős lelkésze. Az igazi bajok mindig belülről fakadnak, s korhasztják-rágják a közösséget. Kalotaszegben is régóta terjedő kór az "egykezés". Sajnos több a koporsó s egyre kevesebb a bölcső, önmagától is fogy a magyar.

Látszik ez a városokon is. Középen még áll a templom, de körötte már sivár, öszegányolt panelházak, üres üzletek, szürke lakótelepek.

A többségi nemzet durva nacionalizmusának cinikus megnyilvánulása a református magyar templom elé állított Avram lancu - szobor.

Bánffyhyunyad Kalotaszeg fővárosa. Nem kizárólag közigazgatási központ volt; a szellemi élet, a népi kultúra (művészet-viselet és divat) gócpontja is egyben. Ezen szerep kialakulásában döntő szerepe volt a gazdaságnak, pontosabban a heti vásároknak. Nyolc országos vásárt tartottak évente: húshagyó kedden, húsvétkor, pünkösdkor, Pál fordulása napján, Anna napján, Máté napján, Katalin napján és karácsonykor.

Ma már ez is emlék, mint ahogy a kopjafás fejfák ősi formáit is csak a templom faragott csillárjainak karjai őrzik, hiszen a temetőkből már kiszorította a műkő, a (mű)márvány. Ez a templom azonban még mindig őrzi a kincseit.

- Talán az öreg lelkész sem tartja tiszteletlenségnek és kegyeletlenségnek, hogy szavai közben olykor-olykor megvillannak a vakok és kattognak a gépek. Valóban csodálatos a festett, kazettás mennyezet, a faragott szószék, a barokk stílusú orgona és az írottas-varrottas templomi terítők.

- Kifale még egyszer körbejárjuk a templom régi, árnyas kertjét. Gémberegett végtagjainknak, fájós hátunknak is jólesett a kis séta, de máris indulnunk kellett a busz felé; az idő halad, nekünk is mennünk kell Kolozsvár felé.

Közeledve Erdély "fővárosához" ismét szépül a táj, viszont ezt egyre kevesebben látják csukott pilláik mögül, no ebben nemcsak az éjszakai utazás és virrasztás, hanem a fokozódó hőség is a ludas. (Gyorsan fogy a kávé, meg az egyéb üdítő ital is.)

- Ilyen álomittasan lépünk át Kolozsvár külvárosának határát. A város lakosságát az utóbbi évtizedekben mesterségesen többszörösére duzzasztották, s ez nem vált előnyére a városképnek. A központ mégis sokat megőrzött agykori fényéből, pompájából.

A város főterének közepén áll a Szent-Mihály templom, pontosabban a tér házai épültek köré a század folyamán. A templom falai között zokogva adta át a Szent Koronát I. (Habsburg) Ferdinánd képviselőinek. A királyné komor jövődölése bevált: Többé nem koronáztak magyar embert magyar királlyá a Szent Koronával; mindörökre megszűnt a nemzeti királyság.

1613-ban itt választják fejedelemmé Bethlen Gábort, s országglása alatt veszi kezdetét Tündérkert virágzása. A már legendás hírű püspök, Márton Áron szentelése is ebben a templomban történt 1939-ben. A gótikus épületet délceg szálványok fogják közre, szinte oltalmazva az ódon falakat.

A téren állt Fadrusz János csodálatos alkotása, Mátyás király lovasszobra, körülötte híres vezérei: Kinizsi Pál, Magyar Balázs, Szapolyai István és Báthori István. Az impériumváltás után le akarták dönteni a szobrot, hogy mégsem így történt, az állítólag egy leleményes kolozsvári tanárnak és a Hunyadiak

Foto: Kálna Tibor

havasalföldi származásának köszönhető. (A talapatról ugyan leverték a magyar címet, de Mátyást kinevezték a legnagyobb román királynak, következésképpen szobra is kegyelmet kapott. Funar úr, Kolozsvár jelenlegi polgármestere azonban ezt is helyteleníti.)

A főtérről egy rövid utcácska (teli zsidókkal) vezet az óvárhoz, Mátyás szülőházához. Szép középkori polgárház. Azonban csak a tűzfalakkal elrendezett udvarig jutunk. Nincs mit tennünk, meglátogatjuk az udvarról benyúló táj jellegű kődedikált "illem"-helyet. Busszal megyünk a Házsongrádi temetőhöz. Megilletődve állunk meg Daida Jenő, Reményik Sándor és Kós Károly sírjánál. Itt nyugszik még Apáczai Csere János, Szenci Molnár Albert, Tótfalusi Kis Miklós, Bölöni Farkas, Brassai Sámuel, gróf Mikó Imre.

A közeli református templomban talált örök nyugalmat I. Apafi Mihály hitvesével Bornemissza Annával és II. Apafi Mihály Bethlen Katával.

...Csend van és rekkenő hőség a temető fái alatt, nézzük a kidőlt-bedőlt sírköveket, némán, vegyes érzelmekkel ballagunk a temetőkapu felé.

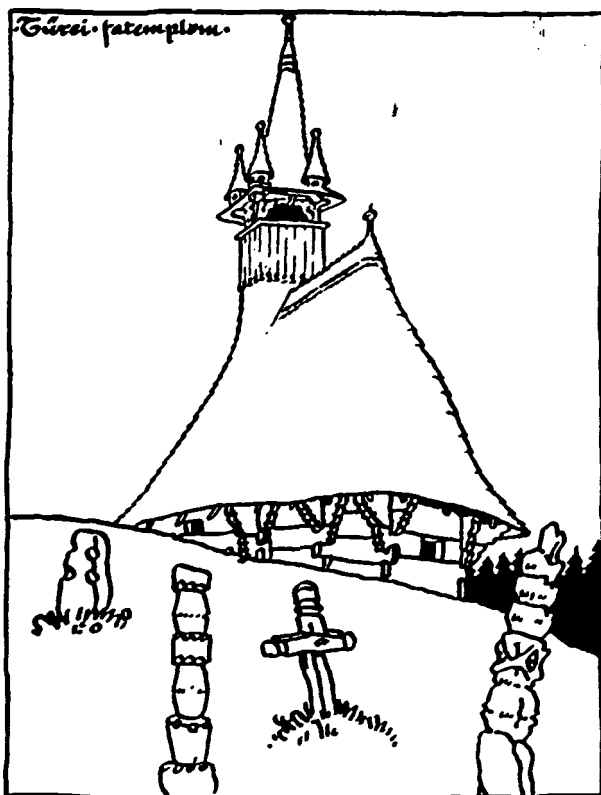
Bent a buszban még nagyobb a meleg, csak kevesen hiszik el, hogy aznap még a pulóverek is előkerülnek, mihelyt elérjük a Görvényi-havasok alját. De hol vagyunk még attól, hiszen még csak a Feleki-tetőre vezető szerpentineken kanyargunk felfelé csigalassúsággal. Búcsúzóul madártávlattól látjuk a várost.

- A távolság is, miként a múlt idő, megegyépi.

A hegy túoldalán útszéli presszó, nem megyünk be - csak borvizet venni. A "vendéglő" mellett, a természet lágy ölén költjük el ebédünket. (Már ugyancsak jólesnek a "világotjárt" szendvicsek.) Az egészséges emésztés miatt - néhányan - "dombrafutó" versenyt rendezünk. Jutalmul a környező hegyhátak szelíd íveiben gyönyörködhetünk. A kiadós pihenő után haladunk tovább, leereszkedünk az Erdélyi-medencébe, s Tordán át folytatjuk utunkat Székelyföld felé.

(Következő számunkban a harmadik rész: "Sóvidéktől a Hargitáig".)

Kálna Tibor

Grafika: Kós Károly

"A fiatalok apostolai maguk
a fiatalok legyenek..."

(II. János Pál)

Bükkszék '92.

A magyar egyház életében az 1991. kiemelkedő jelentőségű volt, hiszen hazánkban először járt a pápa II. János Pál személyében. Öt nap alatt bejárta az egész országot. Személyesen százazrek, a TV képernyőjén pedig milliók láthatták és hallhatták beszédeit, buzdításait, melyek nemcsak a hazánkban, hanem a határainkon túl élő magyaroknak is szólt.

Magam is átéltem - 50 turai fiatallal együtt - a Vele való találkozás leírhatatlan élményét a Népstadionban. Itt volt, elment. Feltehetnénk azonban a kérdést: - Kiben mi maradt meg egy év után mindabból, amit mondott? Változott-e valami? Egyáltalán megértettük-e az ő üzenetét?

Az idei ifjhitános tábor július 20-25-ig fő célként tűzte ki a Szentatya látogatásának részletes kiértékelését, beszédeinek elemzését és megvalósításának lehetőségeit.

Történeti sorrendben, - a teljesség igénye nélkül - szeretném bemutatni lelkigyakorlatos táborunk hetét.

Július 20-án a gyakorlatunknak megfelelően a reggeli szentmiséről Plebános atya buzdító szavai indítottak útnak Bükkszékre, táborunk színhelyére.

(Az idén mintegy 40-en mentünk a helyi TSZ-től bérelt busszal. Szervezőnk, vezetőnk ezúttal is **Barczl Zsolt** volt.) Megérkezésünk után a falu feletti erdős hegyoldalban vertünk tábort, távol a világ zajától. A táborból csodálatos kilátás nyílt az alattunk elterülő völgyre, ahol egy kis tó volt és forrás csörgedezett. A tó egy kis csalódást okozott: még első este tehén-csorda vonult keresztül rajta..., ...édni vágyó társunk kedvét lohasztotta le ezzel.

Ministránsok táborozása

Július 28-án reggel 6 órakor izgatottan gyülekeztünk a templomnál "teljes felszereléssel" a ministráns táborozáshoz. Indulás előtt szentmisén vettünk részt.

Rövid idő múlva megérkezett a busz. A csomagtér nem lett elég a hátizsákoknak, táskáknak és a sátraknak. Hosszú ideig tartott a csomagok elhelyezése. Végre elindultunk.

Bükkszéken az első utunk a helyi plebániára vezetett, onnan pedig a táborhelyre mentünk.

A sátort levernő nehéz feladat, de nekünk, cserkészjelölteknek ez meg sem kottyant. Amikor kész lett minden sátor, úgy nézett ki a tábor, mint egy erdő.

A nagy munka után a szakács nének finom ebéddel vártak. Ebéd után fürdés volt a helyi strandon este hétig, majd vacsora és 10 órakor takarodó.

Másnap, 29-én túrázni indultunk a siroki várhoz, amely 10 km-re volt a táborhelyünktől. Az út gyönyörű tájakon vezetett. Visszafele busszal jöttünk. **Márka emléké** újból jó ebéddel vártak minket.

Délután ismét fürödni mentünk, este jöttünk vissza a vacsoraidőre. Rövid pihenés után fát gyújtottunk a tábortüzhöz. Hatalmas tüzet raktunk, a lángok majdnem az égig értek. Körülültük énekelve a szent tüzet. Az esti imánkat is itt végeztük el. Gyorsan eltelt ez a nap is.

A következő nap korán reggel futás, utána reggeli, majd szabad program. Kettő órakor kimentünk a strandra lubickolni. Vacsora után lejött hozzánk **Győző atya** siroki plebános keresztutat végezni. Utána tábortüzet raktunk, énekelünk, játszottunk és beszélgettünk.

Sajnos eljött a pénteki nap, amikor szét kellett szedni a sátrakat. Ez könnyebb volt ugyan, mint megépíteni, de mi szomorúan csináltuk.

A busz is megérkezett, felpakoltunk és haza indultunk. Amikor elértük Tura határát, mindenki tapsolt és ujjongott - hiszen azért titokban vártuk a hazaérkezést...

A cserkészház előtt lepakoltunk, és ki-ki vitte a maga holmiját. Azt hiszem, mindenki az elmúlt emlékezetes négy napra gondolt hazafelé bandukolva.

Zsolt bácsinak köszönjük a szervezést, a szakács **némiknek**, hogy finom ételeket főztek, és a szülőknak a sok zöldséget, krumplit, amelyet küldtek az ételek elkészítéséhez.

Ez a néhány együtt töltött nap emlékezetes lesz minden ministránsnak.

Jenei Csaba
5. oszt. tanuló

Mindjárt az első nap ebéd után **Bosák Sándor** atya, az egri szeminárium rektora tartotta meg az egész hetet bevezető előadását. Rövid kiértékelést adott a Szentatya látogatása után eltelt egy év egyházi tapasztalatairól.

A második naptól életbe lépett a szigorú tábori rend: korán reggel ébresztő, reggeli torna, közös ima, reggeli. Mielőtt bárki elszórnyülködne ezen, elmondom, érdekes volt látni, ahogy a kényelemhez szokott társaság milyen hamar átvette a "nomád" életformát, sőt a tábor egyik fő értékének tartották. Teljesen elszakadtunk a világ zajától, csodálatos volt abban az egymásra utaltságban élni.

A reggeli után rendszerint előadás jött. Két előadónk volt: **Dr. Mikolai Vince** filozófia-latin szakos teológia tanár és a fiatal siroki plebános, **Kovács Győző** atya, aki már Turán is tartott lelkigyakorlatos beszédsorozatokat. Mindketten a nagy szónokok közé tartoznak. Stílusukkal, felkészültségükkel itt is rögtön magukkal ragadták a csoportot.

Mindkét atya misézett a fiúk által ácsolt szabadtéri oltárnál. (A szerző megj.: Ez az építmény utólag az "egyhetes oltár" nevet kapta, mert az utolsó nap magától összedőlt, hirdetve a fiúk "ügyességét".)

Mikolai Vince a Szentatya reptéri beszédéből emelt ki főbb gondolatokat: "Építsetek új világot; keresztény Magyarországot."

- A magyarságban minden nagy történelmi sorscsapás után megvolt az újrakezdéshez a kellő testi- és lelki erő.

Kissé ironikusan mondta, hogy az újrakezdés a tatárdúlás és a törökdúlás után sikerült; s most a felszabadulás után ismét újra kell kezdeni mindent. Igen, új világot kell építeni, melyben mindenki megtalálja a helyét. Ezért szükség van olyan emberekre, akik optimizmussal és hittel néznek a jövőbe, példát mutatva másoknak is.

Csütörtökön volt körünkben másodszer, akkor a Népstadionban mondott beszédet elemeztük. Legfontosabbnak tartottuk, hogy minden fiatal megtalálja önmagát és élethivatását. Jézus tanítása alapján nemcsak vallani, hanem élni kell az isten-gyermekséget.

Beszélgettünk a pápa által is említett s idén már nagyon aktuálissá vált témákról is. Pl. Szepták terjedése, ezek elkerülése. Ehhez fontos, hogy hitünket pontosan ismerjük, a hitigazságokkal teljesen tisztában legyünk.

Szó esett a nemzetiségekről, főként a cigányságról. Hosszú beszélgetés volt a hallgatóság és az előadó között, hogyan tudunk egymáshoz közeledni. A közös előítéleteket mindenkinek felül kell vizsgálni. Ehhez türelemre és egymás megértésére van szükség.

Ezután a mindenkit érdeklő abortusz kérdésről is faggattuk az atyát. Ő elmondta az egyház álláspontját, kitérve a különleges esetekre is.

Bár minden témához volt hozzászólás, mégis maradtak nyitott kérdések. Ezek a kérdések még több beszélgetést igényelnek.

Győző atya elfoglalt volt, hiszen négy falut lát el egyedül, mégis többször ellátogatott hozzánk. Előadást tartott, misézett, gyóntatott, hosszan beszélgetett velünk.

Témája: A betegágy mint oltár. Ebben több rövid történetet mondott arról, hogy a betegséget ajándékként is meg lehet élni, sőt úgy kell elfogadni. Megható volt egy haldokló fiú története, aki hitetlen barátjával küldte el utolsó imáját a templomba. Barátja az ő hite és szenvedése láttán tért meg.

A tábori programból emlékezetes marad még az egész éjszakai szentségimádás, és a péntek esti keresztút az erdőben, melyen igazi (magunk által készített) keresztet felváltva vittünk fel a hegyre imádkozva, énekelve; Krisztus szenvedésére, halálára és feltámadására emlékezve.

Volt kemény túra, kirándulás, strand, játék is; mindaz, ami egy táborból nem maradhat ki. Látogatóink is voltak, néhány szülő keresett fel bennünket. Rövid időre bekapcsolódtak a tábor életébe. Meglepetés volt számunkra, hogy egykori kedves nevelőnk, Erdélyi Ági néni is eljött hozzánk. Biztosan jól érezte magát, mert nehezen szánta rá magát a búcsúzásra.

Az utolsó esti tábortűznél felidéztek a közösen eltöltött hetet. Általános volt a vélemény, hogy a címként használt idézet még nagyobb Isten iránti elkötelezettségre sarkall ezután minden résztvevőt.

A másnapi táborbontás lehangolt bennünket, de a küldetés új távlatokat nyitott mindenki számára. Ez a tudat lelkileg vidámmá, optimistává tett mindannyiunkat.

Remélem így lesz egészen egy évig, a következő lelkigyakorlatos táborunkig. - Már várjuk!

Boda Zsuzsanna

Magyarok III. Világkongresszusa

1992. augusztus 19-20-ig tartott a Magyarok III. Világkongresszusa, amelyre 36 országból hétezer magyar gyűlt össze. Erre a találkozóra 54 évnyi kényszerű szünet után került sor, s 5 évvel ezelőtt is még elképzelhetetlen volt. Most is sokan akarták megakadályozni...

Csoóri Sándor megnyitóbeszédében többek között szót arról, hogy "A magyarság számára ez az idő nem a kényelmes konferenciák ideje, hanem

a feltámadásé. Nézzünk bárhova: létharcot folytat a magyarság Erdélyben, létharcot Szlovéniában, s ugyanazt a Kárpátalján és a Vajdaságban. Sőt legyünk komoran tárgyilagosság: azt folytat az anyaországban is." Felhívta a figyelmet arra, hogy a magyarságnak végre össze kell fognia.

Ezt követően Antall József köszöntötte a kongresszust. Beszédében kiemelte, hogy a magyarságban évszázadokon át megvolt az összetartó tudata, de mindig befogadta azokat, akik ezt akarták. Törődni kell azonban a más országokba élő magyarokkal is. Az alkotmány szerint "a magyar kormány kötelessége a haza határain túl élő magyarokért felelősséget vállalni." Szólt a - talán még napjainkban is - tabu témának számító trianoni békeszerződésről, de hozzátette, hogy "nemcsak a történelmi fájdalom felől kell megközelíteni mindezt, hanem a realitások felől is."

"A kisebbségi kérdés nem belügy. Mi ezt nemcsak magunkra érte tartjuk kötelezőnek, hanem elfogadjuk másoktól is."

A határon túli magyarság nevében szóló Teller Ede atomfizikus "Magyar testvéreim..." megszólítással kezdte beszédét. "A jövőnek a munkán, a megértésen, az együttműködésen és a tisztességen kell alapulnia." Az idős tudóst - aki 40 éven keresztül "nem kívánt személy" volt hazájában - lelkesen ünnepelte hallgatósága.

Az ezt követő felszólalók - Ágoston András, Tőkés László, Duray Miklós - megrázó szavakkal ábrázolták a határainkon túli, országunk szomszédságában élő magyarok helyzetét.

A harmadik napon a kongresszus témája az volt "hogyan tudja a magyarság kezébe venni saját sorsát, és miként lehetséges az ország újbóli felvirágztatása", majd a küldöttek nyilatkozatot fogadtak el. Megválasztották az új vezetőséget, elnök: Csoóri Sándor, alelnökök: Dobos László (Kárpát-medencei régió), Fónay Jenő (anyaország) és Jakabfy Ernő (nyugati régió). Az elnökségnek tagja - többek között - a neves filmrendező, a turai származású Sára Sándor is.

K. J.

ÚJRA AZ EGÉSZSÉGÜGYRŐL

Az egészségügy helyi átszervezése volt a témája annak a szakmai tanácskozásnak, amely augusztus 27-én volt a polgármesteri hivatalban.

Szakértők mondták el véleményüket arról, hogy a tervezett központi rendelőben és a megnagyobbított Arany János úti rendelőben milyen ellátást érdemes meghonosítani, várhatóan mire lesz a lakoságnak legnagyobb szüksége.

A beszélgetésen részt vett Dr. Papp Katalin tisztí főorvos, Dr. Köles József, a hatvan kórház igazgatóhelyettese, Sebák Istvánné vezető védőnő, családorvosaink: Dr. Duliskovich Tibor, dr. Vészi Zsuzsa, Dr. Baka Gyula, Dr. Szabó Csaba gyermekorvos, és "házigazdaként" Tóth István polgármester, Homolyáné Kiss Margit és a Képviselő-testület tagjai közül: Varjú Mihály, Lévai Józsefné és Erdélyi Ágnes.

E beszélgetés nagyban hozzájárult az ügy előremozdulásához. Köszönjük vendégeink hozzáértő tanácsait! Köszönjük, hogy felhívták figyelmünket sok fontos orvosi, társadalombiztosítási és jogi problémákra. A végleges tervről tájékoztatást adunk.

E. A.

SZENT ISTVÁN ÜNNEPÉN KELT ÉLETRE ZÁSZLÓNK ÉS CÍMERÜNK

Terveztük, megszületett, elkészült. Van zászlónk, van címerünk! Csak a miénk! Csak hozzánk tartozik. Felmelő érzés...

A 10 órakor kezdődő - ünnepélyes - szentmise végén Lukács András plébános úr - a Képviselőtestület kérésére - felszentelte a állami és a turai zászlót.

Népviseletbe öltözött fiúk viték, népviselő lányok kísérték át a község házához. Talán megértette a jelenlévő tömeg a zászlók üzenetét:

magyar vagy ... turai vagy ...

A lélek megérintését segítette a Szózat (Boda Sándor mondta el), a Himnusz, és Maczkó Mária gyönyörű dalai.

A kora esti ünnepség komoly, ismeretgazdagító megemlékezéssel kezdődött. Barczi Zsolt készített irodalmi összeállítást, melyből választ kaphattunk: kivolt, hogyan gondolkodott államalapító királyunk. A templomi énekkar, melyet Tóth Péter László vezényelt, ennek megértéséhez nyújtott segítséget.

A polgármesteri hivatal dolgozói esküt tettek a zászló, és sok száz turai előtt. Fogadták, hogy munkájuk során a lakosságot szolgálják. Türelmet próbáló időket élünk, nehéz szolgálathoz a mi jóindulatunkra is szükség van.

Pénzjutalomban - de főképp erkölcsi elismerésben részesültek azok, akik az elmúlt időszakban (elsősorban kulturális területen) sokat dolgoztak a faluért. Dilligens Károlyné, Sára Ferenc, Dolányi Anna, Tóth P. László, Barczi Zsolt, Benke István, Sára András.

Egy perces néma tiszteletadással emlékeztünk a nemrég elhunyt Pápai Józsefné, akinek már nem tudtuk átadni a jutalmat.

(Fotó: Mészárosné Seres Csilla)

A turai kastélyt ábrázoló rézkarcot (másolatot) kapott ajándékkul a Polgármestertől Kálna Tibor, Kuti József és Erdélyi Ágnes - a helyi lap szerkesztéséért.

Az estébe - majd éjszakába nyúló program a könnyed szórakozás jegyében folytatódott.

A csikszentimrei Havasi Meggy népi együttes zenészei együtt muzsikáltak Szénási Tibor zenekarával, - és kísérték a templomi énekkart -, akik vidám népdalokat énekeltek.

A Kék Szivárvány népdalkör is megörvendeztette a közönséget, nemcsak énekével, hanem népviseletünkkel is.

Aztán a műsor fénypontja következett. Színpadra lépett a csikszentimriei népi együttes, és vele a természetesség, erő, tehetség. Csikszentimre kis falu Erdélyben. Csak csodálkozik az ember, hogy ennyi jóhangú, táncos lábú fiatal "terem benne".

Lassan besötétedett. A szentimriei és a turai cigányzenekar tagjai húzták a talpalávalót és kezdődött a tánc. Amikor a zeneszerek pihentek, disco-zenét szolgáltatott a Sára fiúk által vezérelt technika. Úgy tűnik, kezdjük szeretni ezeket az utcabálokat. Lehet, hogy emberileg is közelebb kerülünk egymáshoz?

Az augusztus 18-áról 19-ére virradó éjszaka érkezett Turára az 56 erdélyi vendég. Augusztus 23-ig voltak nálunk. Minden nap tervezett

programjuk volt: kirándultak Egerbe, Budapestre. De augusztus 20-át velünk töltötték. Köszönjük, hogy velünk ünnepeltek!

A nap eseményeit Barczi Zsolt és Tóth P. László tervezte. A műsort Jónás Sándor vezette.

Erdélyi Ágnes

PEST MEGYE MENTŐELLÁTÁSÁNAK TÖRTÉNETE

Az embermentés Pest megyei múltjáról viszonylag keveset és jórészt nem könnyen hozzáférhető adat áll rendelkezésre. Hiteles információkat még leginkább a vármegyék és Városok Országos Mentő Egyesület (VVOME) kiadványaiban találhatunk. Ezek és egyéb források ismerete azonban mégsem teszi lehetővé, hogy a megye mentésügyének egészét átfogó ismertetést adjunk. A sajnálatos elkallódott, megsemmisült dokumentumok pedig minden bizonnyal érdekes és értékes adatokat tartalmaztak.

Ha századunkban találomra kiválasztva csak a 30-as éveket nézzük, úgy eléggé aktív, sokrétű, szervezett mentőtevékenységet látunk. Érdemes ezt néhány kiragadott példával érzékeltetni, az országos mentőügyi Közlöny (a VVOME hivatalos lapja) számaiból idézettekkel.

1931. évi 3. szám:

"Óceánrepülők fogadtatására Egyesületünk 4 mentőautóval, 12 orvossal és ugyanannyi ápolószeméllyel vonult ki a mátyásföldi repülőtérre, ahol a mozgóórszág du. 2 órától 8 óráig teljesített szolgálatot. Komolyabb beavatkozásra nem volt szükség."

1931. évi 7. szám:

"Folyó hó 19-én a reggeli órákban a ceglédi országúton egy sérüléssel megrakott teherautó haladt, amely a sáros országúton egy parasztkocsi akart megelőzni. Előzés közben a teherautó megcsúszott és az árokba dőlt, maga alá temetve a pozdorjává zúzott parasztkocsit. A VVOME mentőautójának személyzete a három súlyos sérültet azonnal első segélyben részesítette és a ceglédi kórházba szállította."

1933. évi 3. szám:

"A világbáborozás mentőelőkészületeiről... jelezzük, hogy a cserkész világtáborozáson a mentőszolgálatot... a VVOME látja el. A mentés irányítását az igazgató főorvos végzi, akinek 25 orvoson és szigorló orvoson kívül 45 főnyi mentőszemélyzet és 20 tartalék mentő áll rendelkezésre... Mentőorvosaink és 4 mentőautó, valamint egy fertőző betegszállító autó folyó hó 27-én kivonultak Gödöllőre."

1934. évi 2. szám:

"Kovács Aladár, a kispesti mentőállomás gépkocsivezetője, tartalékos pilóta-alhadnagy 1934. február 28-án a Dunakeszi országúton egy betegszállítás lebonyolítása után autójával szerencsétlenül járván, a helyszínen meghalt."

1936. évi 6. szám:

"A július hó 14-én rendezett repülőnapon Egyesületünk 3 mentőautóval vonult ki. Ez alkalommal szerencsére 8 kisebb segélynyújtás kívül komolyabb baleset nem történt."

Még sorolhatnánk ilyen és hasonló adatokat, de helyett inkább állomásokra tagolva ismertetjük a megye mentésügyét. Tesszük ezt azért, mert a mentőállomásokon beszerezhető információk többet mondanak, részletesebbek és hitelűkhöz nem fér kétség.

Aszód

A mentőállomás 1967. őszén kezdte meg működését. Induláskor egy 24 órás mentőgépkocsi teljesített szolgálatot. Az ellátási körzet gyakorlatilag a régi aszódi járás területe volt, amely rendelőintézeti ellátás szempontjából Aszódhoz, gyógyintézetileg a Hatvani Városi Kórházhoz tartozott. Napközben a szállítások felvételét a gazdasági vezető intézte, egyben a gépkocsit is irányította. Szolgálati ideje után a mentőgépkocsi személyzete vette fel a hívásokat. A gépkocsi kivonulása után a szolgálati lakásban tartózkodó ügyelethez kapcsolódott a telefon.

1968-ban egy 8 órás gépkocsit fejlesztettek. A szolgálati lakás 1971-ben megszűnt; a kibővített mentőállomáson 1972-ben újabb 8 órás gépkocsi üzemelését szervezték meg. 1977-től 24 órás telefonügyelet működik.

Gödöllő

A gödöllői Önkéntes Mentő Egyesület 1928-ban alakult meg a VVOME irányításával. Közel hatvan főnyi pártoló tagsággal rendelkezett. A Mentő Egyesület vezetője a mindenkori tisztiorvos volt. A mentőállomás a tűzoltósággal közös épületben volt elhelyezve, közös volt a telefonügyelet is.

Az első mentőgépkocsi egy Magosix volt; házi száma: 18. 1928-tól 1943-ig szolgált a gödöllői mentőállomáson, ez idő alatt közel 300 000 km-t futott. A napi feladatok száma 1-3 között változott. A mentőgépkocsi üzemelését a pártoló tagság adakozásaiból, összjövedelekből származó jövedelmekkel biztosították. 1932-ben a Rockefeller alapítványból felépült új egészségháza költözött a mentőállomásra.

Ettől az időszaktól kezdve megszűnt a mentő Egyesület önkéntes jellege, a VVOME teljesen irányítása alá vonta a mentőállomást. A személyzet szolgálati ideje január 1-től szilveszterig tartott. Ezt az állandó szolgálatot nem mindenki bírta, különösen az ápolók személyzete változott gyakran. A fluktuációhoz hozzájárult az is, hogy a dolgozók mindegyike heti 24 pengő fizetést kaptak. Az ápolók részére ebben az időszakban nem volt szervezett szaktanfolyam, a szükséges tudnivalókat brosúrákból sajátították el.

A II. világháború alatt tovább nehezedtek a munkakörülmények. A feladatok teljesítését a krónikus územanyag- és alkatrészhiány csaknem lehetetlenné tette. Ezt a nehéz időszakot már végigdolgozta a mentőállomás jelenlegi főápolója Fábian Jenő, aki 1944. február 1-től dolgozik a mentőállomáson. A háború alatt általános bevonulást rendeltek el, amely a főápolóra is vonatkozott, de mégsem kellett bevonulnia, mert a tisztiorvos VVOME-nél foglalkoztatott munkaszolgálatosnak ismerte el. 1944-ben a mentőállomáson szolgáló egyetlen gépkocsi meghibásodott, a nehéz háborús körülmények között pótolni nem tudták. Ez a körülmény gyakorlatilag a mentőállomás megszűnését jelentette. A munka csak 1945. februárjában indult meg ismét. A VVOME-től kapott új Buick mentőgépkocsi azonban rövidesen aknára szaladt és fölrobant. Ezen ok miatt 1946. elejéig ismét szünetelt a mentőellátás.

1948. május 10-én megalakult az OMSZ; s ez a centralizáció a mentőmunka fejlesztését eredményezte (rádiótelefon rendszeresítése, szakmai továbbképzések, stb.). A fejlődés a gödöllői mentőállomást is érintette, a megnövekedett feladatok ellátására folyamatosan emelték a futó gépkocsik számát. A megnövekedett létszám szükségessé tette az állomás épületének átalakítását is. Különböző okok miatt erre nem volt lehetőség, ezért az OMSZ a helyi tanács egyetértésével és jelentős segítségével a jelenlegi mentőállomás udvarán egy új háromszintes épületet emelt. Ebben az épületben került elhelyezésre az új állomás, valamint az SZTK néhány kirendeltsége. A beköltözés 1972-ben történt. Ezzel egyidejűleg esetkocsi is indult az állomáson. Az idő múlásával, a folyamatos fejlesztés eredményeként a futókocsik száma emelkedett.

KÉKSZIVÁRVÁNY HÍREK

Községünk "Kovács László Kékszivárvány" Népdalköre augusztus 21-től megkezdte nyári szabadságát, hiszen ezt megelőzően több hónapra keresztül kemény munkával készült nyári műsoraira.

Július 26-án Tápíószecső vendége volt. A Művelődési Ház vezetője hívta meg az együttest a falunapra. Négy együttes adott műsort. Népdalkörünk a minősítőre készített műsorát mutatta be, majd Móra Ferenc "Csószválasztás" című vígjátékával szórakoztatta a közönséget. Ezután az együttesek menettáncsal vonultak a falu utcáin.

Az Országos Pávákörök Találkozóját augusztus 1-én Bogácson rendezték meg. Mezőkövesd és környéke kultúrájáért egyesület 17 együttest hívott meg a népdalkör. Műsoruk végén autóbuszba szálltak és siettek Veresegyházra, mert a Község ünnepi műsorában vendégként hívták meg őket. A strandon tartott esti műsorukat az ünneplő közönség nagy tapssal jutalmazta.

Az első alkalommal megrendezett Szent István ünnepi műsorban is szerepelt a népdalkör. Műsoruk végén autóbuszba szálltak és siettek Veresegyházra, mert a Község ünnepi műsorában vendégként hívták meg őket. A strandon tartott esti műsorukat az ünneplő közönség nagy tapssal jutalmazta.

Benke István

Dr. Györy Attila, Dr. Sulya Pál

KÁRPÓTLÁS

Tájékoztató az árverések fontosabb szabályairól

1. Az ingatlanok tehermentesen kerülnek árverésre, kivéve az 1991. évi XXV. törvény 25. § (1) bekezdésében meghatározott Ak-értékben ki nem fejezett értéknövekedésének állami támogatással csökkentett összegű megtérítésének kötelezettségét.
  2. Az ingatlanok adatai és térképe, az ingatlan fekvése szerinti önkormányzat hirdető tábláján és a szövetkezethél, valamint az árverés helyszínén megtekinthetők.
  3. Az ingatlanok Ak-értéken kerülnek árverésre. Amennyiben az igénybejelentés alapján egyezség jön létre, úgy az 1000 Ft/Ak-értékben kerül átszámításra, az egyezség tényét az árverésen be kell jelenteni, ha egyezség nem jön létre, egy Ak-érték az 1991. évi XXV. törvény 22. § (1) bekezdése alapján 3 000 Ft/Ak kikiáltási áron indul.
  4. Az árverésen a vételre szánt kárpótlási jegyet és (vagy) mezőgazdasági vállalkozást támogató utalványt (banki letéti igazolást) letétbe kell helyezni, amelynek 20 %-a az árverési előleg, mely a vételárba beszámít, vagy visszatérítésre kerül.
    - a., akinek az elvett termőföldje a gazdálkodó szervezet tulajdonában vagy használatában van;
    - b., aki a termőföldet árverező szövetkezethél 1991. január 1-jén és az árverés időpontjában is a tagja, állami gazdaságnak az alkalmazottja;
    - c., akinek 1991. június 1-én abban a községben, városban volt az állandó lakhelye, ahol az árverező termőföldterülete van.
  5. Az árverésen az 1991. évi XXV. törvény 21. §-a alapján az őt megillető kárpótlási jegyekkel (utalvánnyal) és a banki letéti igazolással az a kárpótlásra jogosult vehet részt:
    - a., akinek az elvett termőföldje a gazdálkodó szervezet tulajdonában vagy használatában van;
    - b., aki a termőföldet árverező szövetkezethél 1991. január 1-jén és az árverés időpontjában is a tagja, állami gazdaságnak az alkalmazottja;
    - c., akinek 1991. június 1-én abban a községben, városban volt az állandó lakhelye, ahol az árverező termőföldterülete van.
- Az árverésen való részvétel jogosultságát igazolni kell, a jogosultságot igazolni nem tudó személyt az árverésen való részvételből ki kell zárni.

Figyelmeztetés

Árverezni a 104/1991. (VII. 3.) Korm. rendelet 29. §-a alapján személyesen, meghatalmazott útján vagy több kárpótlásra jogosult esetén együttesen lehet. A meghatalmazást közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni.

A 104/1991. (VII.3.) Korm. rendelet 33. §. (5) bekezdése alapján az árverés vezetője kizárja a további árverésből azt az árverezőt, aki az ajánlat lezárását követően nem él vételi jogával. A kizárt személy az árverési előlegét elveszti. Az elvesztett árverési előleg az államot illeti meg.

A vételi jogot csak az a jogosult gyakorolhatja, aki kötelezettséget vállal a termőföld mezőgazdasági hasznosítására (fertőzéstmentes és gyommentes állapotban tartására), és arra, hogy a termőföldet a mezőgazdasági termelésből öt éven belül nem vonja ki. Amennyiben vállalt kötelezettségét a tulajdonszerzéstől számított öt éven belül megszegi, a termőföld kártalanítás nélkül állami tulajdonba kerül és árverés útján lesz értékesítve.

A kárpótlásra jogosult tanyatulajdonost a tanyája körül termőföldre az árverés során elővásárlási jog illeti meg. A vételi jog alapján szerzett termőföldnek a tulajdonszerzéstől számított három éven belül történő elidegenítéséből származó bevételnek termőföldre fordított értéknövelő beruházási kiadásokkal csökkentett részét teljes egészében az elidegenítés évben kell a tu-

lajdonosnak a személyi jövedelemadó adóalapjául szolgáló összjövedelméhez hozzászámítani. Bevételek az illetékkiszabás alapjául szolgáló forgalmi értéket kell tekinteni.

Az árverésen bármely okból meg nem jelenő kárpótlásra jogosult később, a mulasztásra hivatkozva semmiféle jogot nem érvényesíthet, ebből az okból az árverés eredménye nem változtatható meg.

Árverési kifogást nyújthat be az árverésen részt vevő árverező, továbbá az árverésből kizárt személy az árverés lezárását követő három napon belül az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatalhoz.

A kárpótlásra jogosult az általa megvásárolt termőföld Ak-értékben ki nem fejezett értéknövekedésének állami támogatással csökkentett összegű megtérítésére köteles a földet az árverésen eladó részére.

A termőföld hasznosítását és védelmét szolgáló, a termőföld értékét növelő meliorációs, öntözési és útépítési beruházások esetében a beruházási költségeknek az állami támogatással és az amortizálódott hányaddal csökkentett értékét kell a földet kiadó részére megtéríteni. A gazdálkodó szervezet által elvégzett számítás helyességét a kárrendezési hivatal ellenőrzi.

A vételi jog gyakorlásával tulajdonba kerülő termőföld új tulajdonosa a földet átadó gazdálkodó szervezet részére köteles megtéríteni az új gazdasági évet előkészítő szükséges, fő gazdasági munkáknak (szántás, talajerő-visszapótlás), a zöldleltári értékeknek (pl. 3 évnél nem idősebb takarmányvetés) a gazdálkodó szervezet táblatorzskönyve alapján számított ellenértékét. A térítés mértékében és módjában az új tulajdonos és a gazdálkodó szervezet állapodik meg.

A vételi jog gyakorlásával tulajdonba kerülő földeket, az annak fekvése szerint illetékes körzeti földhivatal adja birtokba.

A gazdálkodó szervezet hozzájárulásával a földhivatal birtokba adja a termőföldet akkor is, ha a birtokba adás egyéb feltételei fennállnak, de a jogosult az elismert tartozását nem fizette meg, vagy részletfizetésben sem állapodott meg.

Felhívjuk a tisztelt árverezni szándékozók figyelmét, hogy a tájékoztató az árverés fontosabb szabályairól, valamint a figyelmeztetés az összes termőföldárverési hirdetménnyel kapcsolatban figyelembe veendő.

Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatal

ELADÓ

Domonyvölgyben panorámás, 800 m²-es telek, 30 m²-es faházzal (alápincézett), a horgásztótól 200 m-re. Villany van.

ÉRDEKLŐDNI

Gödöllő, Nyisztor tér 3/B. 1/6. Telefon: Valkó 118

A Turai Hírlap vásárlási helyei:

Nagyközségi Könyvtár, Posta, Vasúti élelmiszer üzlet, Piac Tér (Átszó), Takarékszövetkezet, Éliás Zoltán Tura, Petőfi tér 7.

TURAI HÍRLAP - Közéleti Havi - II. évfolyam 9. szám

Kiadja a Turai Polgármesteri Hivatal

Felelős kiadó: Tóth István polgármester

Nytsz.: B/BHF/567/P/91.

Szerkesztőbizottság: Erdélyi Ágnes, Kálna Tibor, Köles Mihály Sára Mihály

Felelős szerkesztő: Kuti József

Levélcím: Polgármesteri Hivatal, 2194. Tura

Készült: 500 példányban a Parola Kft. nyomda üzemében Valkón

Felelős vezető: Rózsavölgyi Sándor

Műszaki vezető: Czírok Ferenc

Szerkesztés, tördelés: Jandura István Gödöllő Éva u. 11.